

รายงานผลการถอดบทเรียน
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก)
อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

โดย
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) เป็นวิธีการสกัดความรู้จากประธานศูนย์เรียนรู้ฯ และสมาชิกของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน จนประสบความสำเร็จในระดับดีมากถึงดีที่สุดในระดับที่สามารถนำมาเผยแพร่ให้คนรุ่นหลัง และผู้เกี่ยวข้อง ใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด ว่าเป็น ศพก.ที่มีองค์ความรู้ หลากหลายประเด็น สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๓ จังหวัดระยอง จึงดำเนินการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี และเกษตรกรต้นแบบ ศพก.อำเภอเมืองปราจีนบุรี นายมนัส ฮวดจิ่ง ประเด็นการผลิตทุเรียนและไม้ผลที่มีความปลอดภัย รายละเอียดประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของ ศูนย์เรียนรู้ฯ เกษตรกรต้นแบบ แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย วิธีดำเนินการ (กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานการทำเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรต้นแบบ) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม และการขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ

หวังว่าการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียนไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่ายให้ประสบผลสำเร็จ โดยนำความรู้ไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
ประวัติความเป็นมา	๑
แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย	๑
วิธีการดำเนินงาน	๑
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๓
ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม	๓
การขยายผลสู่เกษตรกรอื่น ๆ	๓

รายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ปี ๒๕๖๓

ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

.....

๑. ประวัติความเป็นมา

ที่ตั้ง เลขที่ ๑๓๓/๒ หมู่ที่ ๘ บ้านหนองจวง ตำบลงิ้วเหล็ก อำเภอเมือง
ปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ประธานศูนย์ นายมนัส ฮวดจิ่ง

จุดเด่น เป็นศูนย์ที่มีการใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตทุเรียน

สมาชิก ประมาณ ๑๘๐ ราย ขึ้นทะเบียน GAP จำนวน ๑๐๐ ราย เป็นแปลงใหญ่ทุเรียน

สภาพทั่วไป สภาพพื้นที่เดิมเป็นป่าเบญจพรรณ ปลูกไผ่ตง ส้มโอ ลิ้นจี่ และทำนา เป็นเกษตรกรที่อยู่
ในพื้นที่เดิมและบางส่วนย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากมีการเวนคืนที่ดิน
เพื่อใช้เป็นท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และประกอบกับมีญาติพี่น้องที่มาประกอบอาชีพอยู่แล้วจึงมาซื้อที่ดิน
เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการนำพันธุ์ทุเรียนมาจากจังหวัดนนทบุรี เริ่มพัฒนาเป็นสวนทุเรียน
กระถ่อน มะไฟ มังคุด เงาะ มะยงชิด มะปรางหวาน ลำไย ลองกอง และไม้ประดับ ส่วนใหญ่เป็นสวนผสม มีการ
ปลูกพืชผักตามฤดูกาล เลี้ยงสัตว์ ระหว่างรอผลผลิตจากสวนผลไม้

๒. แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

๑. มีรายได้เพิ่มขึ้น มีราคาผลผลิตสูงกว่าที่อื่น

๒. ผลผลิตมีชื่อเสียงและมีคุณภาพ จำหน่ายผลผลิตผ่านออนไลน์

๓. ผลผลิตเป็นที่นิยมของผู้บริโภค

๔. ประหยัดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมี ๕๐ % ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๕๐% มีผลดีต่อสุขภาพ

๕. ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนการสนับสนุน
การดูแลและกำจัดศัตรูพืช เช่น กบดักกาวเหนียว

๖. ทุกวันที่ ๒๐ ของเดือน ประธาน ศพก. จะมีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา และการใช้ปุ๋ย
ที่ถูกต้อง

๓. วิธีการดำเนินงาน (กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรต้นแบบ)

กระบวนการทำงาน

การผลิตโดยใช้มาตรฐาน GAP โดยประธานศพก.จะให้ความสะดวกในการแจ้งสมาชิกให้ต่ออายุใบรับรอง

- ดินปลอดสารเคมี

- ใช้น้ำสะอาด

- ใช้สารเคมีตามความจำเป็น

- ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน ไตรโคเดอมา บีวเวอเรีย เมตตาไรเซียม โดยผลิตใช้เอง

- มีการแยกขยะ

- จัดบันทึก

วงจรการผลิตทุเรียน

ช่วงที่ ๑ ช่วงแตกใบชุดแรก (สิงหาคม) ระยะแตกใบอ่อน ให้มีการเร่งน้ำ ระวังเพลี้ยไฟ ไรแดง

ช่วงที่ ๒ ช่วงแตกใบชุดที่ ๒ (ตุลาคม) แต่งแขนง ป้องกันการทำลายของแมลง

ช่วงที่ ๓ ช่วงออกดอก (พฤศจิกายน - ธันวาคม)

- รดน้ำพอประมาณ

- ผสมเกสร (ธันวาคม-มกราคม) ช่วงเวลาที่เหมาะสม ๑๙.๐๐-๒๐.๐๐ น.) ใช้ฟู่กัน แปรง หรือใช้

แมลงในการช่วยผสมเกสร ห้ามพ่นสารเคมี

การผสมเกสรทุเรียน

ช่วงที่ ๔ แต่งดอก แต่งผล (กุมภาพันธ์-มีนาคม)

ช่วงที่ ๕ ดอกบาน (มกราคม)

ช่วงที่ ๖ เก็บเกี่ยว (พฤษภาคม)

ผลผลิตทุเรียนในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. เกษตรกรมีประสบการณ์ การสังเกต และการเอาใจใส่
๒. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ของสมาชิก
๓. มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพืช
๔. มีความรักในอาชีพ
๕. หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้านความรู้

๕. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข (ถ้ามี)

๑. การเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศ ทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ
๒. ภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง และวาตภัย
๓. สัตว์ศัตรูธรรมชาติ เช่น กระจง

๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม (ต่อตัวเกษตรกร รายได้ หรือคุณภาพชีวิต เป็นต้น)

๑. มีผลผลิตที่ได้มาตรฐาน
๒. มีการผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในสวนผลไม้
๓. ผู้ผลิตและผู้บริโภค มีสุขภาพดีขึ้น
๔. ได้รับข้อมูลข่าวสาร
๕. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน
๖. มีความรัก ความสามัคคีในหมู่ชุมชน
๗. ได้รับงบประมาณสนับสนุน

๗. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่น ๆ (ถ้ามี)

๑. เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้จำนวน ๕ ฐานได้แก่ ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฐานเรียนรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ฐานเรียนรู้การจัดการดินปุ๋ย ฐานเรียนรู้การทำมาตรฐาน GAP ฐานเรียนรู้ขยายพันธุ์พืช เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้เข้ามาศึกษา และนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตามความเหมาะสม
๒. ให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรที่มาศึกษาดูงาน ทั้งในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนจากจังหวัดอื่นๆ เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดจันทบุรี
๓. มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรอื่นๆ ที่มีความสนใจ
๔. ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป
๕. สมาชิกทุกคนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

